

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A TREIA

HOTĂRÂREA
din 30 iulie 2013
În Cauza Mircea Dumitrescu împotriva României
(Cererea nr. 14609/10)
Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Mircea **Dumitrescu** împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, președinte, Alvina Gyulumyan, Corneliu Bîrsan, Ján Šikuta, Nona Tsotsoria, Kristina Pardalos, Johannes Silvis, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la 9 iulie 2013,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 14609/10, îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Mircea Dumitrescu („reclamantul”), a sesizat Curtea la 4 martie 2010, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna Irina Cambrea.

3. Reclamantul a pretins, în special, că a fost supus unor rele tratamente, prin încălcarea art. 3 din Convenție, din cauza condițiilor materiale ale detenției sale, care nu a ținut seama de problemele grave de sănătate și de handicapul acestuia. De asemenea, s-a plâns, în temeiul art. 8 din Convenție, de preluarea copilului său minor de un centru de plasament și de refuzul autorităților naționale de a-l elibera temporar din închisoare pentru motive familiale.

4. La 29 august 2011, cererea a fost comunicată Guvernului. S-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună (art. 29 § 1).

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în 1952 și locuiește în București.

6. La 2 mai 2003, Direcția de Asistență Socială a Municipiului București a emis un certificat care atestă faptul că reclamantul, care suferă din copilărie de paralizie flască a membrilor inferioare, a fost clasificat drept o persoană cu handicap fizic sever permanent. Comisia medicală care a examinat reclamantul la momentul respectiv nu i-a acordat dreptul de a beneficia de un asistent personal.

7. În perioada 2003-2009, au fost introduse împotriva reclamantului mai multe serii de acțiuni penale, care au avut ca rezultat condamnarea acestuia pentru diverse acuzații de delapidare și înșelăciune. La 10 martie 2010, Tribunalul București a admis cererea reclamantului de contopire a diverselor pedepse cu închisoarea și astfel l-a condamnat la trei ani și șase luni de închisoare.

8. În perioada 11 mai 2009 – 23 august 2011, reclamantul a executat respectiva pedeapsă cu închisoarea în Penitenciarul Jilava.

A. Condițiile materiale de detenție a reclamantului în Penitenciarul Jilava

1. Versiunea reclamantului

9. Conform reclamantului, celula sa din Penitenciarul Jilava era supraaglomerată: împărțea o celulă de 20 m² cu alți șaptesprezece deținuți. Condițiile de igienă erau foarte precare și nu avea acces regulat la apă caldă și rece. În celulă nu exista nicio masă, iar deținuții erau nevoiți să mănânce în pat. Celula era dotată cu o toaletă turcească, aceasta nefiind adaptată în mod special pentru persoanele cu handicap.

10. Nu au fost luate măsuri speciale care să țină seama de handicapul său. Era dependent de ceilalți deținuți pentru a fi mutat dintr-un loc în altul în incinta penitenciarului, deoarece nu avea propriul său scaun cu roțile. Nu i s-a repartizat un asistent personal și a fost supus în permanență remarcilor umilitoare și degradante din partea colegilor de celulă, aceleași persoane la care trebuia să apeleze pentru asistență.

2. Versiunea Guvernului

11. Reclamantul și-a executat pedeapsa într-o secție a penitenciarului cu regim semi-deschis. I s-a permis să se deplaseze liber în timpul zilei, în limita zonelor desemnate de administrația penitenciarului. Ușa celei era deschisă în timpul zilei.

12. Pe baza informațiilor prezentate de autoritățile penitenciarului cu privire la dimensiunea și dotările celei ocupate de reclamant în cursul detenției sale din Penitenciarul Jilava, Guvernul a declarat că reclamantul a fost deținut în celelele nr. 419 și 416. Celula nr. 419 avea o suprafață de 34.81 m², avea douăzeci și patru de paturi și a găzduit între nouăsprezece și douăzeci și trei de deținuți la vremea respectivă. Celula nr. 416 avea o suprafață de 34.36 m², avea douăzeci și două de paturi și a găzduit între douăzeci și unu și douăzeci și doi de deținuți la vremea respectivă. Fiecare celulă avea patru ferestre, o masă, una sau două bănci și o toaletă.

13. Accesul la dușurile comune era permis de două ori pe săptămână timp de cincisprezece minute de fiecare dată, conform unui program prestabilit.

14. Deținuții erau responsabili cu curățenia din celele, folosind produsele puse la dispoziție de penitenciar. La fiecare trei luni, erau efectuate măsuri de combatere a dăunătorilor și dezinsecții.

15. Reclamantul a avut la dispoziție un scaun cu roțile și scaunul toaletei a fost adaptat pentru nevoile sale speciale. Trei rampe de acces au fost instalate în penitenciar pentru a facilita libertatea de mișcare a persoanelor cu handicap: prima era la intrarea în clădire, a doua la intrarea în prima secție de detenție, care permitea accesul la a doua și a treia secție de detenție, iar ultima era la intrarea în secția a patra.

B. Asistența medicală acordată reclamantului în penitenciar

16. Conform fișelor medicale din penitenciar, reclamantul a fost diagnosticat la începutul detenției sale cu mai multe boli cronice: sindrom post-poliomielitic, diabet de tipul II, polineuropatie diabetică, gastroduodenită, cardiopatie ischemică, hipertensiune arterială și otită.

17. Din informațiile furnizate de autoritățile penitenciarului, se pare că i s-a prescris un tratament specific pentru fiecare din aceste boli și că a beneficiat de asistență medicală permanentă și de o dietă specială pentru diabetici.

18. A fost spitalizat în unitatea medicală a Penitenciarului Jilava în perioadele 16-23 iulie 2009, 11-18 ianuarie 2010 și 21-26 octombrie 2010.

19. Un raport de expertiză medico-legală întocmit de Institutul de Medicină Legală Mina Minovici la 23 decembrie 2009 a concluzionat că acesta putea fi tratat într-un penitenciar-spital, în măsura în care erau respectate toate recomandările medicale și starea de sănătate a acestuia era controlată periodic.

C. Plângerile introduse de reclamant în fața instanțelor naționale privind condițiile necorespunzătoare ale detenției sale și asistența medicală neadecvată

20. Reclamantul a introdus mai multe plângeri în temeiul Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal („Legea nr. 275/2006”) la judecătorul delegat pentru Penitenciarul Jilava („judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate”), astfel cum se detaliază în continuare.

1. Prima plângere formulată în fața judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate

21. La 3 iunie 2010, reclamantul a formulat o plângere în fața judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate cu privire la condițiile detenției sale și lipsa unei asistențe

medicale corespunzătoare. Acesta a precizat că, deși avea un handicap, nu i s-a repartizat o persoană pentru a-l asista și nu i s-a oferit hrană adecvată pentru nevoile sale de diabetic. În continuare, s-a plâns că a fost ținut într-o celulă supraaglomerată de 20 m², pe care o împărțea cu alți optsprezece deținuți, și că nu putea folosi instalațiile sanitare, deoarece nu erau adaptate la handicapul său.

22. La 6 iulie 2010, judecătorul a respins plângerea, pe motiv că respectivele condiții de detenție a reclamantului și îngrijirea medicală acordată acestuia nu erau contrare cerințelor dreptului intern. Judecătorul a ținut seama de faptul că reclamantul era înregistrat la infirmeria penitenciarului și s-a ținut în mod corespunzător evidența tuturor afecțiunilor sale. Judecătorul a subliniat, de asemenea, că acesta primea o medicație corespunzătoare pentru afecțiunile sale și o dietă specială pentru diabetici.

23. În ceea ce privește condițiile materiale din celulă, judecătorul a remarcat că reclamantul era deținut într-o celulă de aproximativ 40 m², care includea nouă paturi etajate, reclamantului fiindu-i repartizat un pat la nivelul I, nu departe de instalațiile sanitare. Acesta a precizat că instalațiile sanitare din celulă constau într-o toaletă turcească, deasupra căreia era plasat un cadru de fier, pe care erau așezate un scaun de lemn și o chiuvetă. A subliniat faptul că, de două ori pe săptămână, deținuții aveau acces la baia comună, unde puteau să facă un duș fierbinte. A menționat că deținuții aveau, de asemenea, posibilitatea de a încălzi apă în celulele lor, pe care o puteau folosi pentru igiena personală. Prin urmare, acesta a concluzionat că reclamantul era deținut în condiții adecvate, în conformitate cu standardele minime prevăzute în dreptul intern. În opinia sa, faptul că reclamantului nu i s-a oferit un asistent personal nu constituia o încălcare a dreptului său la asistență medicală, având în vedere că unul din colegii săi de celulă îl asista, transportându-l în scaunul cu roțile și ajutându-l cu igiena personală.

24. La 23 iulie 2010, reclamantul a introdus o plângere la Judecătoria București împotriva încheierii judecătorului, declarând că, în ciuda handicapului său fizic, nu i s-a repartizat un asistent personal, dotările toaletei și băii comune nu erau adaptate la nevoile sale personale și nu i s-a asigurat un scaun cu roțile, fiind obligat să împrumute, din când în când, unul de la alt deținut. De asemenea, acesta s-a plâns că era ținut într-o celulă supraaglomerată, că penitenciarul nu avea destule rampe pentru accesul persoanelor cu handicap și că uneori rămânea fără mâncare, deoarece nu putea ajunge la cantină. În cele din urmă, a subliniat că s-a confruntat cu dificultăți de fiecare dată când i s-a cerut să se prezinte la audieri, deoarece a fost necesar să fie cărat de către alți deținuți până la și de la vehiculul pentru transportul deținuților și a fost obligat să folosească o intrare care nu era dotată cu o rampă pentru persoane cu handicap.

25. În cursul procedurii în fața Judecătoriei București, au dat declarații doi martori. C.B., unul dintre colegii de celulă ai reclamantului, a declarat că dotările toaletei și băii comune nu erau adaptate nevoilor reclamantului și a confirmat că reclamantul era nevoit să împrumute dintr-o altă celulă un scaun de toaletă adaptat special. A subliniat că s-a oferit adesea să îl ajute pe reclamant să meargă la baie. În plus, martorul a evidențiat că intrările în penitenciar, pe care deținuții erau obligați să le folosească, nu erau dotate cu rampe. M.F., alt coleg de celulă, a declarat că, atunci când a fost necesar să se prezinte în fața instanțelor naționale, reclamantul a trebuit să fie cărat de alți deținuți sau de gardieni ai penitenciarului până la vehiculul pentru transportul deținuților. A adăugat că, în timpul călătoriei de la penitenciar la instanțele naționale, „reclamantul stătea jos doar dacă apuca un loc pe scaun”. A confirmat că intrarea în penitenciar, folosită atunci când deținuții se întorceau din instanță, nu era dotată cu acces special pentru persoanele cu handicap.

26. Prin hotărârea definitivă din 7 decembrie 2010, Judecătoria București a respins plângerea reclamantului ca nefondată. A subliniat că judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate a vizitat celula reclamantului, a ascultat doi martori, a verificat fișa medicală a reclamantului și a completat un raport privind condițiile materiale de detenție a reclamantului, care a fost semnat de reclamant și de un martor.

Pe baza informațiilor prezentate de autoritățile penitenciarului și după ce a evidențiat faptul că reclamantul nu a dovedit că afecțiunile sale s-au agravat în timpul detenției, a concluzionat că, în realitate, reclamantul beneficia de îngrijiri medicale adecvate și suficiente și că celula sa respecta standardele naționale minime în ceea ce privește spațiul individual și mobila disponibilă.

De asemenea, instanța a observat, pe baza informațiilor prezentate de autoritățile Penitenciarului Jilava, că penitenciarul era dotat cu două rampe de acces pentru persoane cu handicap și că toaleta turcească din celula reclamantului avea un scaun adaptat special. În continuare, a subliniat că vehiculul folosit de penitenciar pentru transportul deținuților era echipat cu un număr de scaune special adaptate. A remarcat că reclamantul ar fi putut împrumuta un scaun cu roțile de la alt deținut pentru a avea acces la baia comună și și-a exprimat convingerea că dificultățile cu care s-a confruntat reclamantul au fost doar temporare, având în vedere că reclamantul va primi un scaun cu roțile, astfel încât să poată avea acces la baia comună a penitenciarului în ciuda handicapului său. Instanța a subliniat, de asemenea, că, deși certificatul care atestă handicapul fizic sever permanent al reclamantului nu menționează dreptul de a beneficia de un asistent personal, administrația penitenciarului i-a repartizat unul care să îl ajute din când în când la sarcinile zilnice. În plus, a

evidențiat că alți deținuți l-au ajutat pe reclamant să urce în vehiculul penitenciarului folosit pentru transportul deținuților la tribunal.

2. A doua plângere formulată în fața judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate

27. La 18 august 2010, reclamantul a introdus o nouă plângere în fața judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, susținând că în celula sa erau gândaci, ploșnițe, ploșnițe de pat, păduchi și alte insecte, care supuneau toți deținuții unui risc mare de infecție. În plus, în timpul verii, apa caldă era oprită, împiedicându-l să păstreze o igienă corespunzătoare. Reclamantul a pretins că, în timpul detenției, a contractat noi boli și afecțiunile deja existente s-au agravat.

28. La 22 septembrie 2010, judecătorul a respins această nouă plângere, pe motiv că respectivele condiții de detenție ale reclamantului nu erau contrare cerințelor dreptului intern. Reclamantul a formulat o plângere la Judecătoria București împotriva încheierii judecătorului.

29. Prin hotărârea definitivă din 8 februarie 2011, Judecătoria București a respins plângerea reclamantului. Instanța a precizat că autoritățile penitenciarului au încheiat un contract cu o companie care efectua dezinfectarea penitenciarului o dată la trei luni. De asemenea, a menționat că alimentarea cu apă caldă a fost oprită în perioada 3 iulie-21 august 2010 pentru revizia anuală. Cu toate acestea, la 14 iulie 2010, în curte au fost montate dușuri în aer liber, care foloseau butoaie cu apă încălzită la soare, iar la 10 august 2010 a fost instalat un boiler în baia comună. În plus, instanța a considerat că informațiile furnizate de autoritățile penitenciarului arătau că reclamantul beneficia de asistență medicală adecvată și că bolile de care suferea au fost contractate anterior detenției.

D. Proceduri vizând întreruperea executării pedepsei în penitenciar

1. Prima cerere de întrerupere a executării pedepsei din penitenciar

30. În 2009, reclamantul a depus o cerere pentru întreruperea executării pedepsei din penitenciar, din cauza situației sale familiale. A precizat că avea un copil minor (născut la 2 noiembrie 2006) care a fost trimis într-un centru de plasament, din cauza faptului că mama copilului a fost internată în spital pentru schizofrenie (a se vedea infra, pct. 37). Acesta a solicitat să i se întrerupă executarea pedepsei sale cu închisoarea, pentru a avea grijă de fiul său în perioada în care mama copilului era internată.

31. Prin hotărârea din 8 octombrie 2009, Judecătoria București a respins cererea reclamantului, pe motiv că acesta nu își putea întreține familia în perioada scurtă de trei luni, permisă de lege pentru întreruperea executării pedepsei. Instanța a subliniat că reclamantul nu a precizat în ce fel va putea să aibă grijă de copilul său minor, având în vedere faptul că avea un handicap.

32. Apelul reclamantului împotriva hotărârii a fost respins ca nefondat de Tribunalul București la 16 noiembrie 2009. Tribunalul a subliniat că reclamantul nu arătase în ce fel ar putea să își ajute familia dacă ar fi eliberat temporar, ținând seama de handicapul acestuia și de faptul că copilul său se afla în grija serviciilor de asistență socială, în temeiul unei hotărâri definitive. De asemenea, a remarcat că, în opinia sa, situația reclamantului nu presupunea circumstanțe speciale care ar avea consecințe serioase pentru viața de familie a acestuia.

2. A doua cerere de întrerupere a executării pedepsei

33. La 13 iulie 2009, reclamantul a introdus o nouă cerere de întrerupere a executării pedepsei din penitenciar pentru motive medicale.

34. Raportul de expertiză medico-legală, întocmit de Institutul de Medicină Legală Mina Minovici la 23 decembrie 2009 (a se vedea supra, pct. 19), a concluzionat că diversele probleme de sănătate de care suferea reclamantul nu făceau detenția sa nerezonabilă. A precizat că toate afecțiunile sale puteau fi tratate de sistemul medical al penitenciarului, în măsura în care erau respectate toate recomandările medicale și starea acestuia de sănătate era controlată periodic.

35. Pe baza acestui raport medical, Judecătoria București a respins cererea reclamantului în hotărârea din 22 ianuarie 2010.

36. Apelul formulat de reclamant împotriva acestei hotărâri a fost respins ca nefondat printr-o decizie definitivă a Tribunalului București din 11 martie 2010.

E. Măsurile de protecție specială a fiului reclamantului

37. La 3 iulie 2009, directorul grădiniței la care era înscris fiul reclamantului a sesizat Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului („DGASPC”) cu privire la faptul că niciunul dintre părinții copilului nu a venit să îl ia de la grădiniță. În urma unei anchete de poliție, s-a descoperit că mama copilului fusese internată într-o instituție de psihiatrie, după ce a fost diagnosticată cu

schizofrenie, în vreme ce tatăl copilului executa o pedeapsă cu închisoarea în Penitenciarul Jilava.

38. Printr-o dispoziție din 7 iulie 2009, directorul executiv al DGASPC a dispus plasamentul în regim de urgență al minorului.

39. La 11 august 2009, DGASPC a introdus o cerere la Tribunalul București pentru obținerea unei dispoziții de plasament pe termen lung a copilului reclamantului într-un centru de plasament și care impunea ca drepturile și responsabilitățile părintești să fie exercitate de directorul centrului de plasament și de primarul municipiului.

40. Reclamantul a participat la ședința care a avut loc în fața instanței. Acesta a precizat că fiul său putea fi îngrijit de bunicii lui sau plasat într-o rezervă din Spitalul Obregia, unde era internată mama copilului.

41. Printr-o hotărâre din 28 septembrie 2009, Tribunalul București, luând act de faptul că fiul reclamantului a fost privat temporar de ocrotirea părinților săi, a acceptat cererea DGASPC de plasare a copilului într-un centru de plasament până la găsirea unei soluții de tip familial.

42. Prin scrisoarea din 27 ianuarie 2010, autoritățile de asistență socială, responsabile cu anchetarea caracterului adecvat al domiciliului bunicilor copilului, au informat DGASPC cu privire la faptul că bunicii maternali ai copilului nu erau dispuși să aibă grijă de el.

43. Apelul formulat de reclamant împotriva hotărârii din 28 septembrie 2009 a fost respins ca nefondat printr-o hotărâre definitivă a Curții de Apel București din 4 februarie 2010, pe motiv că reclamantul nu a depus motivele de apel.

44. Prin hotărârea din 1 februarie 2011, Tribunalul București a dispus, la cererea DGASPC, ca fiul reclamantului să fie plasat temporar din centrul de plasament la un asistent maternal. În fața instanței, reclamantul a contestat cererea formulată de DGASPC și i-a solicitat acesteia să dispună îngrijirea fiului său într-un centru de plasament până la eliberarea acestuia din penitenciar. Instanța a considerat că interesul superior al copilului ar fi asigurat mai mult prin plasarea temporară a acestuia la un asistent maternal, soluție care, în opinia sa, ar oferi șanse mai mari de asigurare a educației și bunăstării copilului, comparativ cu un centru de plasament. În consecință, instanța a emis un ordin prin care i s-a permis lui M.D., asistentul maternal, să exercite drepturi și responsabilități părintești în ceea ce îl privește pe fiul reclamantului și primarului Municipiului București să exercite drepturi părintești în ceea ce privește patrimoniul copilului.

45. Apelul formulat de reclamant împotriva hotărârii din 1 februarie 2011 a fost respins ca nefondat de Curtea de Apel București la 8 martie 2011, pe motiv că reclamantul nu a depus motivele de apel.

46. La 5 septembrie 2011, după eliberarea sa din Penitenciarul Jilava la 23 august 2011, reclamantul a solicitat DGASPC permisiunea de a-și vizita în mod regulat fiul. Autoritățile au aprobat cererea sa. Conform celor mai recente informații furnizate de Guvern la 24 ianuarie 2013, reclamantul a putut să își viziteze regulat fiul, de obicei o dată la două săptămâni, la sediul DGASPC. Vizitele au avut loc la 9 septembrie, 23 septembrie, 7 octombrie, 21 octombrie și 2 noiembrie 2011, când, conform procesului-verbal redactat de autorități, reclamantul s-a purtat cu fiului său cu multă iubire și afecțiune; acesta s-a bucurat, la rândul său, că a putut să își vadă tatăl. DGASPC a informat Guvernul român că, la 7 mai 2012 și 8 ianuarie 2013, reclamantul a declarat că este dispus să își recâștige drepturile și responsabilitățile părintești în ceea ce îl privește pe fiul său, cu condiția să beneficieze de asistență socială, care i-ar permite, pe de o parte, să își repare casa, a cărei stare s-a deteriorat în perioada în care a fost închis, și, pe de altă parte, să poată plăti costul școlii de tip internat a fiului său și orice transport urgent al fiului său care ar putea fi necesar. DGASPC a informat, de asemenea, agentul guvernamental că va continua să susțină dezvoltarea relației dintre reclamant și fiul său și că va încerca să obțină și să sprijine întoarcerea copilului în grija reclamantului de îndată ce situația o va permite.

II. Dreptul intern și internațional relevant

47. Art. 38 din Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor prevede că deținuții pot face plângere la judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate cu privire la orice măsură adoptată de administrația unui penitenciar, care încalcă drepturile acestora în temeiul legii respective. Încheierile adoptate de judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate fac obiectul unei contestații în fața judecătoriei. Nicio dispoziție a Legii nr. 275/2006 nu privește mediul fizic al locurilor de detenție sau spațiul oferit deținuților (pentru detalii suplimentare privind dispozițiile relevante ale Legii nr. 275/2006, a se vedea *Marcu împotriva României*, nr. 43079/02, pct. 42, 26 octombrie 2010).

48. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului („legea privind protecția copilului”) prevede că un copil care nu poate fi lăsat în ocrotirea părinților săi din motive care nu sunt imputabile părinților poate fi plasat temporar la altă persoană sau membru al familiei, un asistent social sau într-un centru de plasament. Art. 60 din legea privind protecția copilului prevede că, la stabilirea măsurii de plasare a unui copil, ar trebui să se dea prioritate plasării copilului la familia sa

extinsă și facilitării menținerii legăturii dintre copil și părinții acestuia. Primarul localității și președintele consiliului local exercită drepturile și responsabilitățile părintești pe perioada aplicării acestei măsuri.

49. Art. 453 și 455 C. proc. pen. privind întreruperea executării pedepselor cu închisoarea din motive medicale sau familiale, astfel cum erau în vigoare la momentul în care au avut loc faptele cauzei, prevedeau că executarea unei pedepse cu închisoarea să fie întreruptă o singură dată, pentru cel mult trei luni, în cazul în care, din cauza unor împrejurări speciale, executarea imediată a pedepsei ar putea avea consecințe grave pentru condamnat sau familia acestuia (a se vedea *Aharon Schwarz împotriva României*, nr. 28304/02, pct. 66 și 67, 12 ianuarie 2010).

50. În urma unor vizite efectuate în România de Comisarul pentru Drepturile Omului și Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor Inumane sau Degradante („CPT”), au fost publicate mai multe rapoarte care oferă informații privind Penitenciarul Jilava. Acestea descriu condițiile de detenție din această unitate ca fiind „deosebit de dificile” și situația drept „alarmantă”, având în vedere spațiul vital limitat (numărul de deținuți era de peste două ori mai mare decât capacitatea penitenciarului), numărul insuficient de paturi și absența unei separări adecvate între toalete și spațiul vital din celule. Au calificat aceste condiții ca fiind „un afront adus demnității umane” (a se vedea, în special, *Brăgădireanu împotriva României*, nr. 22088/04, pct. 73-76, 6 decembrie 2007; *Artimenco împotriva României*, nr. 12535/04, pct. 22-23, 30 iunie 2009; și *Eugen Gabriel Radu împotriva României*, nr. 3036/04, pct. 14-17, 13 octombrie 2009).

51. În ceea ce privește protecția persoanelor cu handicap, Recomandările R (92) 6 din 9 aprilie 1992 și R (2006) 5 din 5 aprilie 2006 ale Comitetului de Miniștri îndeamnă statele membre ale Consiliului Europei, *inter alia*, să le permită persoanelor cu handicap „să aibă cât mai multă mobilitate și acces la clădiri și mijloace de transport”. Recomandarea 1185 (1992) privind politicile de reabilitare a persoanelor cu handicap, adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 7 mai 1992, evidențiază faptul că

„Societatea are datoria de a-și adapta standardele la nevoile specifice ale persoanelor cu handicap, pentru a se asigura că acestea pot duce o viață independentă”.

Legile românești nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap și Legea nr. 207/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 86/2008 pentru modificarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap prevăd o gamă largă de drepturi și stabilesc dreptul la facilități care răspund nevoilor specifice ale acestora, pentru a se asigura că pot duce o viață independentă, și anume, dreptul de a li se acorda un ajutor financiar lunar și o indemnizație specială suplimentară pentru persoanele care trebuie să crească un copil, dreptul la transport public gratuit, oportunitatea de a obține un credit fără dobândă pentru a-și adapta locuința sau mașina în conformitate cu handicapul lor, etc. Plata ajutorului financiar lunar este suspendată în perioada în care beneficiarul execută o pedeapsă cu închisoarea.

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din Convenție

52. Reclamantul s-a plâns în temeiul art. 3 din Convenție de tratamente inumane și degradante din cauza condițiilor materiale ale detenției sale și de lipsa unei asistențe medicale adecvate. În special, acesta s-a plâns de supraaglomerare, igienă precară, lipsa accesului regulat la apă caldă și rece și lipsa unor facilități speciale, adaptate pentru persoane cu handicap. Art. 3 din Convenție este redactat după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Condițiile materiale de detenție a reclamantului

1. Cu privire la admisibilitate

53. Curtea constată că aceste capete de cerere ale reclamantului nu sunt în mod vădit nefondate în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. De asemenea, Curtea constată că acestea nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarate admisibile.

2. Cu privire la fond

(a) Argumentele părților

54. Reclamantul și-a menținut capetele de cerere detaliate în cerere și a evidențiat faptele astfel cum sunt descrise la punctele 9, 10, 21, 24, 25 și 27 de mai sus.

55. Guvernul a făcut referire la propria descriere a condițiilor de detenție a reclamantului (supra, pct. 12-15). Acesta considera că autoritățile au adoptat toate măsurile necesare pentru a se asigura că aceste condiții au fost adecvate.

(b) Motivarea Curții

56. Curtea subliniază că reclamantul a petrecut întreaga perioadă a detenției sale în Penitenciarul Jilava și în spitalul penitenciarului, unde a pretins că a fost supus unor tratamente inumane și degradante cauzate de condițiile materiale ale detenției sale. Curtea a constatat frecvent o încălcare a art. 3 din Convenție, ca urmare a lipsei de spațiu personal alocat deținuților și a condițiilor sanitare nesatisfăcătoare (a se vedea, în special, *Ciorap împotriva Moldovei*, nr. 12066/02, pct. 70, 19 iunie 2007; *Kalashnikov împotriva Rusiei*, nr. 47095/99, pct. 97 și urm., CEDO 2002-VI; *Bragadireanu împotriva României*, nr. 22088/04, pct. 92-98, 6 decembrie 2007; și *Iamandi împotriva României*, nr. 25867/03, pct. 56-62, 1 iunie 2010).

57. În prezenta cauză, Guvernul nu a prezentat argumente sau informații care să permită Curții să ajungă la o concluzie diferită. Curtea reține că informațiile prezentate de Guvern ca răspuns la acuzațiile reclamantului de supraaglomerare se bazau pe gradul de ocupare a paturilor disponibile și nu pe suprafața per deținut. Totuși, Curtea observă, din materialele pe care le are la dispoziție, că spațiul personal disponibil pentru deținuții din unitățile penitenciare în care a fost deținut reclamantul era cu mult sub trei metri pătrați (a se vedea supra, pct. 13), ceea ce nu corespunde standardelor impuse de jurisprudența Curții (a se vedea *Orchowski împotriva Poloniei*, nr. 17885/04, pct. 122, 22 octombrie 2009; *Ciorap*, citată anterior, pct. 70; *Kalashnikov*, citată anterior, pct. 97 și urm.; *Iacov Stanciu împotriva României*, nr. 35972/05, pct. 178-179, 24 iulie 2012; *Bragadireanu*, citată anterior, pct. 92-98; și *Iamandi*, citată anterior, pct. 56-62).

58. Ținând seama de acuzațiile reclamantului privind condițiile sanitare necorespunzătoare din penitenciar, Curtea subliniază că acestea sunt susținute, pe de o parte, de constatările făcute de CPT și, pe de altă parte, de informațiile furnizate instanțelor naționale de înseși autoritățile române ale penitenciarelor, care au confirmat faptul că reclamantul a trăit într-adevăr în condiții de igienă precară și acces limitat la apă caldă și rece în cursul detenției sale (a se vedea supra, pct. 29 și 50).

59. În continuare, Curtea observă că, fără îndoială, reclamantul face parte dintr-un grup deosebit de vulnerabil, având în vedere handicapul sever al acestuia (a se vedea supra, pct. 6). Reiterează faptul că autoritățile au datoria de a proteja persoanele aflate în arest, care se află într-o poziție atât de vulnerabilă. Atunci când autoritățile hotărăsc să plaseze sau să mențină în arest persoane cu handicap, acestea ar trebui să aibă grijă în mod special să garanteze condiții corespunzătoare nevoilor speciale pe care aceștia le au ca urmare a handicapului (a se vedea *Price împotriva Regatului Unit*, nr. 33394/96, pct. 30, CEDO 2001-VII; *Farbtuhs împotriva Letoniei*, nr. 4672/02, pct. 56, 2 decembrie 2004; *D.G. împotriva Poloniei*, nr. 45705/07, pct. 147, 12 februarie 2013; *Kaprykowski împotriva Poloniei*, nr. 23052/05, pct. 74 și 76, 3 februarie 2009; și sursele de drept internațional menționate la punctul 51 de mai sus).

60. Curtea remarcă faptul că reclamantul s-a plâns constant, atât în fața instanțelor interne, cât și în formularul său de cerere depus la Curte, că diverse aspecte legate de condițiile de detenție la care a fost expus au afectat posibilitatea acestuia de a fi o persoană ce funcționează independent. În această privință, reclamantul s-a plâns în special că nu i s-a oferit propriul scaun cu roțile, că în penitenciar nu existau suficiente rampe de acces pentru persoane cu handicap și că toaletele din celula sa și din baia comună, precum și vehiculul pe care a trebuit să îl folosească pentru a participa la ședințele instanței, nu au fost adaptate pentru persoanele cu handicap.

61. Deși au respins aceste capete de cerere, motivând că s-a constatat că respectivele condiții de detenție a reclamantului nu sunt contrare cerințelor dreptului național, instanțele interne au admis că reclamantul era o persoană cu handicap și nu au negat faptul că acesta era deținut în condiții dificile, având în vedere că era nevoit să împrumute un scaun cu roțile de la alt deținut, deoarece nu i s-a furnizat unul pentru uz personal (a se vedea supra, pct. 26). Totuși, acestea și-au exprimat convingerea că situația este una temporară, deoarece reclamantul va primi un scaun cu roțile de la autoritățile penitenciarului, în conformitate cu cererile sale repetate (a se vedea supra, pct. 26). Curtea subliniază că niciun element din dosar nu arată că, ulterior hotărârilor definitive pronunțate de instanțele interne, autoritățile penitenciarului au luat vreodată măsuri în ceea ce privește respectivele cereri.

62. În plus, informațiile furnizate instanțelor naționale de către autoritățile Penitenciarului Jilava confirmă lipsa de instalații pentru persoanele cu handicap în baia comună unde reclamantul trebuia să facă duș (a se vedea supra, pct. 26). De asemenea, astfel cum descrie judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate în raportul său (a se vedea supra, pct. 23), toaleta din celula reclamantului – o toaletă turcească deasupra căreia era plasat un cadru de fier, pe care se afla

un scaun de lemn – pare a fi un echipament rudimentar și improvizat, deloc adecvat pentru o persoană cu handicap locomotor sever, având în vedere absența unei rame de sprijin sau a altui echipament de acest tip, care să răspundă nevoilor sale speciale.

63. În continuare, Curtea subliniază, de asemenea, că instanțele naționale nu au făcut niciun demers pentru a constata dacă autoritățile penitenciarului au oferit un mijloc de transport adecvat pentru a-l duce pe reclamant în instanță. Deși capătul de cerere formulat de reclamant în această privință a fost susținut de declarațiile mai multor martori, care au precizat că reclamantul putea sta jos în vehiculul folosit pentru transferul deținuților doar „atunci când apuca un loc pe scaun”, instanțele naționale au menționat pur și simplu, în termeni generali, că vehiculul folosit pentru transportul deținuților era echipat cu scaune special adaptate. Acestea nu au efectuat o cercetare proprie pentru a stabili dacă reclamantul ar fi putut într-adevăr să folosească acele scaune speciale sau dacă vehiculul penitenciarului era dotat cu un echipament special adaptat pentru a permite accesul persoanelor cu handicap.

64. În aceste circumstanțe și având în vedere că nu există nicio îndoială că reclamantului nu i s-a repartizat propriul scaun cu roțile sau un asistent personal, Curtea consideră credibile argumentele acestuia conform cărora, în majoritatea timpului, era dependent de alți deținuți pentru a se deplasa în incinta penitenciarului, chiar și pentru nevoile de bază, precum mersul la toaletă sau folosirea dușului. Curtea apreciază că, în mod cert, condițiile de detenție pe care a trebuit să le suporte reclamantul, în ansamblu, pentru o perioadă de peste doi ani, i-au cauzat o suferință psihică și fizică inutilă și care putea fi evitată, care i-au afectat demnitatea umană, constituind un tratament inuman.

65. Consideră că suferințele și greutatea îndurate de acesta au depășit gradul inevitabil de suferință inerent în detenție și pragul de severitate prevăzut la art. 3 din Convenție. Prin urmare, a fost încălcat art. 3 din Convenție.

B. Asistența medicală acordată reclamantului în penitenciar

66. Guvernul a susținut că autoritățile naționale au luat toate măsurile necesare pentru a se asigura că reclamantul primește asistență medicală adecvată în detenție. Reclamantul a contestat argumentele Guvernului.

67. Curtea reamintește că obligația statului, prevăzută la art. 3 din Convenție, de a proteja bunăstarea fizică a persoanelor private de libertate, a fost interpretată ca incluzând obligația de a le asigura asistența medicală necesară [a se vedea, de exemplu, *Kudla împotriva Poloniei* (MC), nr. 30210/96, pct. 94, CEDO 2000-XI, și *Istratii și alții împotriva Moldovei*, nr. 8721/05, 8705/05 și 8742/05, pct. 49, 27 martie 2007]. Autoritățile trebuie să se asigure că se păstrează un dosar complet privind starea de sănătate a deținutului și tratamentul urmat în cursul detenției, că diagnosticul și îngrijirile sunt prompte și corecte, precum și că, în cazul în care natura afecțiunii medicale o impune, supravegherea este periodică și sistematică și implică o strategie terapeutică cuprinzătoare, menită să vindece afecțiunile deținutului sau să prevină agravarea lor, mai degrabă decât să le abordeze în mod simptomatic. De asemenea, autoritățile trebuie să demonstreze că au fost create condițiile necesare pentru ca tratamentul prescris să fie într-adevăr urmat complet (a se vedea *Visloguzov împotriva Ucrainei*, nr. 32362/02, pct. 69, 20 mai 2010; *Goginashvili împotriva Georgiei*, nr. 47729/08, pct. 69, 70 și 80, 4 octombrie 2011; *Jashi împotriva Georgiei*, nr. 10799/06, pct. 68-69, 8 ianuarie 2013; și *Jeladze împotriva Georgiei*, nr. 1871/08, pct. 41-42, 18 decembrie 2012).

68. Revenind la prezenta cauză, Curtea ia act de faptul că părțile sunt de acord cu faptul că reclamantul suferea de mai multe boli cronice la vremea la care a fost închis (a se vedea supra, pct. 16). În continuare, Curtea observă că autoritățile penitenciarului au păstrat un dosar complet privind starea sa de sănătate și tratamentul urmat de reclamant în perioada detenției. Din documentele prezentate de Guvern reiese clar faptul că, în cursul detenției, reclamantul a fost consultat periodic de medici, care i-au prescris tratamente pentru tratarea fiecărei afecțiuni de care suferea (supra, pct. 17-19). Nu există niciun element în dosar care să indice că nu au fost urmate recomandările medicale și rețetele prescrise de medicii care l-au examinat pe reclamant. Ținând seama de toate materialele pe care le deține, Curtea constată că reclamantului i s-a acordat o asistență periodică și sistematică și diagnosticul a fost prompt și corect, astfel cum reiese clar din constatările judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, care l-a vizitat în penitenciar și a verificat personal fișa medicală a reclamantului (a se vedea supra, pct. 26 și 29).

69. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenție

70. Reclamantul a pretins că a existat o ingerință în viața sa de familie, pe motiv că fiul acestuia a fost plasat în grija serviciilor de asistență socială și drepturile și responsabilitățile sale părintești au fost

transferate autorităților publice. Acesta a invocat art. 8 din convenție, redactat după cum urmează:

Art. 8

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie (...)

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

71. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. De asemenea, Curtea constată că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

72. Reclamantul a susținut că deciziile instanțelor naționale de a-i plasa copilul într-un centru de plasament și ulterior la un asistent maternal au constituit o încălcare a dreptului acestuia la respectarea vieții sale de familie.

73. Acesta a criticat alegerea autorităților naționale de a plasa copilul acestuia la un asistent maternal, în loc să îl ajute, în calitate de persoană cu un handicap sever, să ia măsurile practice care i-ar fi permis să își reintegreze copilul în familie și să își recâștige drepturile părintești. În această privință, reclamantul a subliniat că, după eliberarea sa din penitenciar și având în vedere handicapul său, a sperat că va beneficia de ajutor social din partea autorităților, care să îi permită să își reintegreze copilul în familie. De asemenea, a subliniat că a solicitat fără succes un ajutor financiar care i-ar fi permis să își repare casa și să acopere costurile unei școli de tip internat pentru fiul său. În cele din urmă, a precizat că, în perioada detenției, a fost suspendată plata ajutorului social la care avea dreptul ca urmare a handicapului său și, pentru moment, nu era nici angajat, nici pensionar.

74. Guvernul a admis că dispoziția de a plasa copilul reclamantului într-un centru de plasament și de a transfera drepturile și responsabilitățile sale părintești directorului centrului de plasament și primarului municipiului putea fi considerată o ingerință în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale de familie. Acesta a apreciat că ingerința incriminată era prevăzută de lege, urmărea un scop legitim și era necesară într-o societate democratică. În special, a declarat că autoritățile naționale au păstrat un echilibru just între interesele copilului și cele ale reclamantului și că deciziile pe care le-au adoptat au fost în interesul superior al copilului.

2. Motivarea Curții

75. Curtea subliniază că părțile sunt de acord cu faptul că dispozițiile privind plasarea copilului reclamantului într-un centru de plasament și ulterior la un asistent maternal și transferul exercitării drepturilor și responsabilităților părintești de la reclamant la autoritățile publice au constituit o ingerință în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale de familie în sensul art. 8 § 1 din Convenție. Sarcina Curții este de a stabili dacă ingerința respectivă era justificată în temeiul art. 8 § 2, adică dacă aceasta era prevăzută de lege, urmărea un scop legitim și era necesară într-o societate democratică.

76. Curtea observă că nu este contestat faptul că ingerința incriminată s-a bazat pe dispozițiile legii privind protecția copilului și era „prevăzută de lege”. În continuare, aceasta apreciază că ingerința urmărea scopul legitim de a proteja copilul minor al reclamantului.

77. În ceea ce privește problema de a stabili dacă ingerința era „necesară într-o societate democratică”, jurisprudența Curții referitoare la procedurile privind îngrijirea și măsurile adoptate în privința copiilor stabilește clar faptul că două aspecte ale acestor proceduri trebuie să fie luate în considerare. În primul rând, Curtea trebuie să examineze dacă, ținând seama de ansamblul cauzei, motivele invocate pentru a justifica măsurile erau „relevante și suficiente”. În al doilea rând, trebuie să se analizeze dacă procesul decizional a fost echitabil și a permis respectarea corespunzătoare a drepturilor reclamantului în temeiul art. 8 din Convenție [a se vedea, între altele, *Neulinger și Shuruk împotriva Elveției* (MC), nr. 41615/07, pct. 134, 6 iulie 2010 și *Y.C. împotriva Regatului Unit*, nr. 4547/10, pct. 133, 13 martie 2012].

78. Fără îndoială, în astfel de cazuri este deosebit de important să se acorde importanță aspectelor care sunt în interesul copilului. Curtea a menționat că autoritățile beneficiază de o marjă

largă de apreciere în ceea ce privește evaluarea necesității de a lua în grijă un copil. Prin urmare, este necesar să li se permită autorităților naționale să folosească această marjă de apreciere atunci când hotărăsc în ce fel este mai indicat să abordeze cauzele cu care sunt sesizate și, prin urmare, Curtea nu are sarcina de a se substitui autorităților interne, ci mai degrabă de a revizui, în lumina Convenției, deciziile și aprecierile făcute de aceste autorități în cadrul exercitării marjei lor de apreciere (a se vedea *Sommerfeld împotriva Germaniei*, nr. 31871/96, pct. 62, 8 iulie 2003).

79. Revenind la prezenta cauză, Curtea subliniază, referitor la cerințele procedurale prevăzute la art. 8, că reclamantul a participat la toate ședințele publice ținute de instanțele interne, cărora DGASPC le-a solicitat să decidă cu privire la posibila plasare a fiului reclamantului într-un centru de plasament și ulterior la un asistent maternal. În fața instanțelor interne, reclamantul a dat declarații și a formulat cereri, care au fost examinate în mod corespunzător de autoritățile naționale. Curtea subliniază în special faptul că cererea reclamantului ca fiul acestuia să fie plasat în grija bunicilor copilului a avut ca rezultat o evaluare efectuată de către asistenți sociali la domiciliul acestora și care a concluzionat că nu erau dispuși, contrar argumentelor reclamantului, să aibă grijă de copil. În subsidiar, Curtea subliniază că apelurile reclamantului au fost respinse de Curtea de Apel București din cauza faptului că reclamantul nu a respectat cerințele procedurale. Ținând seama de cele menționate anterior, Curtea consideră că reclamantul a fost implicat în procesul decizional într-o măsură suficientă pentru a-i asigura protecția adecvată a intereselor sale.

80. În ceea ce privește cerințele de fond prevăzute la art. 8, Curtea observă că fiul reclamantului a fost plasat temporar într-un centru de plasament, la cererea DGASPC, care a adus în atenția instanței naționale măsurile urgente luate de aceasta pentru a asigura protecția imediată și temporară a copilului. Instanțele naționale au autorizat plasarea temporară a acestuia în grija serviciilor de asistență socială, după ce au evaluat situația copilului, despre a cărui mamă s-a constatat că a fost internată într-un o instituție de psihiatrie pentru schizofrenie și despre al cărui tată, reclamantul, s-a constatat că executa o pedeapsă cu închisoarea în Penitenciarul Jilava. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că motivele prezentate în deciziile acestora erau relevante și suficiente.

81. În ceea ce privește plasarea ulterioară a fiului reclamantului la un asistent maternal, o decizie adoptată împotriva dorinței reclamantului, care și-a exprimat preferința ca fiul acestuia să fie îngrijit în continuare într-un centru de plasament până la eliberarea sa din penitenciar, Curtea subliniază că instanțele naționale au considerat că interesul superior al copilului ar fi asigurat mai mult dacă acesta ar fi plasat temporar la un asistent maternal, soluție care, în opinia lor, ar oferi șanse mai mari de asigurare a educației și bunăstării copilului, comparativ cu un centru de plasament. Ținând seama de marja de apreciere a statului pârât, Curtea consideră că decizia lor a fost rezonabilă și avea ca scop asigurarea interesului superior al copilului.

82. Curtea constată, de asemenea, că este necesar să țină seama de evenimentele petrecute după eliberarea din penitenciar a reclamantului, pentru a aprecia dacă au fost îndeplinite obligațiile pozitive inerente „respectării” efective a vieții de familie. În acest sens, Curtea a hotărât că art. 8 include dreptul părinților de a fi luate măsuri pentru a fi reuniți cu copiii lor și obligația autorităților naționale de a facilita astfel de reuniri (a se vedea, între altele, *Ignaccolo-Zenide împotriva României*, nr. 31679/96, pct. 94, CEDO 2000-I; *Nuutinen împotriva Finlandei*, nr. 32842/96, pct. 127, CEDO 2000-VIII; *Iglesias Gil și A.U.I. împotriva Spaniei*, nr. 56673/00, pct. 49, CEDO 2003-V).

83. Curtea observă că plasarea fiului reclamantului la un asistent maternal a fost o măsură temporară, care nu a împiedicat reunirea familiei reclamantului de îndată ce au permis-o circumstanțele. În continuare, subliniază că, deși, după eliberarea din penitenciar, reclamantul ar fi putut încerca să își recâștige drepturile și responsabilitățile părintești, a ales să nu facă acest lucru, așteptând obținerea unui ajutor financiar din partea statului pârât (a se vedea supra, pct. 46). Cu toate acestea, a avut posibilitatea de a stabili un program de vizitare periodică a fiului său, care a fost respectat de autorități și care asigură contactul regulat cu fiul său.

84. În plus, Curtea subliniază că autoritatea națională responsabilă pentru protecția copilului a garantat că va continua să susțină dezvoltarea relației dintre reclamant și fiul acestuia și că va încerca să obțină și să sprijine întoarcerea copilului în grija reclamantului de îndată ce situația o va permite.

85. În cele din urmă, Curtea observă că reclamantul are posibilitatea de a beneficia de drepturile prevăzute de legislația națională pentru persoanele cu handicap, care cuprind o gamă largă de ajutoare menite să răspundă nevoilor specifice ale acestora și să garanteze că pot duce o viață independentă (a se vedea supra, pct. 51 *in fine*).

86. Având în vedere considerentele anterioare și marja de apreciere a statului pârât, Curtea consideră că nu a fost încălcat art. 8 din Convenție.

III. Cu privire la celelalte pretense încălcări ale Convenției

87. Reclamantul s-a plâns că și cererea sa de întrerupere a executării pedepsei cu închisoarea a fost refuzată de instanțele naționale. Refuzul acestora de a permite eliberarea sa temporară, pe motiv

că avea un handicap, a constituit, în opinia sa, o încălcare a dreptului la respectarea vieții sale de familie și a fost discriminatoriu. Acesta a invocat art. 14, coroborat cu art. 8 din Convenție.

88. Guvernul a subliniat că, atunci când au hotărât să refuze să îi acorde reclamantului întreruperea executării pedepsei, instanțele interne au analizat pur și simplu circumstanțele particulare ale prezentei cauze, care au inclus faptul că atât reclamantul, cât și soția acestuia erau bolnavi. Acesta a evidențiat faptul că deciziile instanțelor interne s-au bazat pe faptul că reclamantul nu a demonstrat în ce fel ar putea să își ajute familia dacă ar beneficia de eliberarea temporară din penitenciar pentru o perioadă de trei luni, prevăzută de dispozițiile relevante ale Codului de procedură penală.

89. Curtea reiterează faptul că în Convenție se garantează ca atare dreptul de întrerupere a executării unei pedepse impuse de o instanță în cadrul unei acțiuni penale (a se vedea *mutatis mutandis*, *Gębura împotriva Poloniei*, nr. 63131/00, pct. 32, 6 martie 2007). Chiar presupunând că art. 14 din Convenție se aplică în cazul faptelor cauzei, ținând seama de obligațiile pozitive inerente „respectării” efective a vieții de familie, incluse la art. 8 din Convenție (a se vedea supra, pct. 82), Curtea constată că aspectele sesizate nu indică nicio aparentă încălcare a drepturilor și libertăților stabilite în Convenție sau protocoalele sale. În această privință, subliniază că dispozițiile relevante ale dreptului național permit instanțelor naționale, dar nu le obligă, să dispună eliberarea temporară a unui deținut în anumite circumstanțe. Prin urmare, sarcina instanțelor naționale era să aprecieze dacă au fost îndeplinite cerințele dreptului național. În prezenta cauză, Judecătoria București și Tribunalul București au procedat tocmai în acest fel: pe baza probelor prezentate de reclamant în fața lor și ținând seama de situația specifică acestuia, instanțele au constatat că această cerere a reclamantului de întrerupere a executării pedepsei nu era justificată, deoarece nu a putut demonstra în ce fel eliberarea sa din penitenciar la acea vreme, când copilul său se afla în grija serviciilor de asistență socială, în temeiul unei hotărâri definitive pronunțată de instanțele interne, putea să îmbunătățească situația familiei sale. Curtea nu constată niciun element în abordarea lor care ar putea fi considerat discriminatoriu.

90. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

IV. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

91. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Prejudiciu

92. Reclamantul a susținut că lasă la aprecierea Curții stabilirea oricărei sume acordate cu titlu de reparație echitabilă, solicitându-i să țină seama de gravitatea încălcărilor Convenției, a căror victimă consideră că a fost. În această privință, a făcut referire la prejudiciul material care a pretins că a rezultat din imposibilitatea acestuia de a-și desfășura în continuare activitatea în cadrul întreprinderii comerciale pe care o înființase.

93. Guvernul a subliniat că reclamantul nu a cuantificat valoarea reparației echitabile solicitate de acesta în temeiul art. 14 din Convenție și a solicitat Curții să nu îi acorde nicio sumă.

94. Curtea nu identifică nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins; prin urmare, respinge acest capăt de cerere. Pe de altă parte, aceasta acordă reclamantului suma de 5 500 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

95. Reclamantul nu a solicitat rambursarea cheltuielilor de judecată efectuate în fața instanțelor naționale și a Curții.

C. Dobânzi moratorii

96. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive,
în unanimitate,
CURTEA

1. declară admisibile capetele de cerere privind condițiile materiale de detenție a reclamantului și pretinsa încălcare a dreptului la respectarea vieții sale de familie și celelalte capete de cerere inadmisibile;
2. hotărăște că a fost încălcat art. 3 din Convenție;
3. hotărăște că nu a fost încălcat art. 8 din Convenție;
4. hotărăște:
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 5 500 EUR (cinci mii cinci sute euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, cu titlu de prejudiciu moral, care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;
 - b) că, de la expirarea termenului de trei luni menționat anterior și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
5. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 30 iulie 2013, în temeiul art. 77 § 2 și § 3 din Regulamentul Curții.

PREȘEDINTE,
JOSEP CASADEVALL

Grefier,
Santiago Quesada